

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2019-848

6.11.2019

Gjensidige Forsikring ASA

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Forsørgertap – faktisk forsørgelse? – yfl. § 12 annet ledd, jf. skl. § 3-4.

Forsikrede døde i en trafikkulykke i 2017, da han var i arbeid som yrkessjåfør. Forsikrede hadde vært separert fra sin ektefelle (klager) siden 2014, som han hadde tre felles barn med. Partene inngikk en skifteavtale i 2015 hvor forsikrede påtok seg å betjene et lån med sikkerhet i boligen som i forbindelse med skiftet ble overtatt av klager. Spørsmålet i saken var om klager hadde krav på erstatning for tap av forsørger. Nemnda bemerket at forsikredes lånopptak i denne saken ikke kunne anses som forsørgelse av klager og selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Klager (f. 1964) var gift med forsikrede (død) fra 1987 til de ble separert i 2014. De hadde tre barn sammen, født i 1988, 1992 og 1997.

I avtale om skifte av felleseie, inngått 2015, heter det i punkt 1:

1. I (klager) overtek tidlegare felles bustadshus i Å ... som eneeigar.
 - a. Oppgjeret for overtakinga skjer ved at noverande felles lån på ca kr 2,2 mill. med pant i bustaden vert delt i 2 slik at I skal ha ansvar for eit nytt lån på kr 1,7 mill., medan K (forsikrede) skal ta opp nytt lån på kr 0,5 mill. Eigedommen i Å skal stillast som realsikkerhet for begge låna.
 - ...
 - d. Dersom I sel huset skal kjøpesummen også nyttast til å løyse inn restgjelda på K sitt lån med pant i bustaden. Dette føreset at K følgjer normal nedbetalingsplan for lånet, og øvre grense for slik dekning er kr 0,5 mill.

Forsikrede omkom i en trafikkulykke 13.7.17, da han var på jobb som yrkessjåfør. Skadeoppgjøret, herunder krav under yrkesskadedekningen, håndteres av bilansvarsselskapet, Gjensidige.

Selskapet noterte 16.8.17 – etter en telefonsamtale med klager:

... er fortvilet pga sl hadde et lån med pant i huset. De hadde gjort opp boet da de ble separert, men han fikk ikke innfridd lånet som stammer fra da han drev firma.

Det ble åpnet offentlig skifte i dødsboet 24.11.17. Banken fremmet krav på kr 443 900, som var saldoen av forsikredes lån med pant i den tidligere felles boligen. Banken opplyste at klager (medlåntaker/realkausjonist) var varslet om betalingspåminnelser og krav om førtidig forfall. Behandlingen av dødsboet ble innstilt 18.12.18 uten utbetaling til arvinger eller kreditorer.

Klager krevde erstatning for tap av forsørger 7.2.18.

Klager har fremlagt en del dokumentasjon, blant annet kopi av låneavtale 12.9.12, selvangivelser for 2014 – 2017 og takst på boligen av 28.10.15.

Selskapet avslo kravet om forsørgertapserstatning 18.10.18.

Banken har 6.5.19 gitt en oversikt over partenes lånehistorikk, herunder en rekke refinansieringer av partenes boliglån fra 2008 til 2016. Oversikten viser blant annet:

05.05.2010 Blacolån kr 150.000 til begge, ifm aksjekapital i N AS

01.09.2011 Bevilget kr 2.030.000 til begge, refinansiering av huslån med kr 1.847.669 og lån i N finans med kr 133.300

10.09.2012 Bevilget kr 2.325.000 til begge, refinansiering av huslån kr 1.994.482, innfrielse av lønnskotokreditt kr 50.000 (K) og til å innfri private forpliktelser i samband med konkurs i N as. Innfrielse av leasing i N Finans kr 240 000 og kr 40 000 i D Finans.

05.09.2014 Bevilget kr 2.240.000 til begge, kun forlengelse av løpetid til 30år

25.02.2016 Bevilget kr 500.000 kun K, med I som realkausjonist. Skilsmisse, K innvilget lån som skulle gå til nedbetaling på huslånet, innbetalingen ble gjort 10. mars 2016 og I skulle ta over boliglånet alene. Lån kr 500.000 fikk pant i Is hus slik at K fikk en lavere rente. Lånet ble innvilget ifm skilsmisse, grunnen til at K måtte ta endel av lånet er at ca kr 500.000,- er penger som han/de lånte opp på boligen i forbindelse med kausjonsansvar til et firma han hadde.

Klager har i det vesentlige anført at hun har krav på erstatning for forsørgertap, jf. skadeserstatningsloven (skl.) § 3-4 første ledd, jf. pkt. 5.2.3 i vilkårene for yrkesskadeforsikring. I NOU 2011:16, pkt. 11.10 omtales "fraskilte ektefeller" som en gruppe som kan være faktisk forsørget av avdøde.

Bakgrunnen for at forsikrede aksepterte å betjene lån med pant i boligen, var hans ønske om at klager og felles barn fremdeles skulle kunne bo i boligen, og at dette fremstod som det riktige å gjøre. Løsningen ga klager en håndterbar boliggjeld og medførte i praksis et månedlig bidrag til hennes gjeldsbetjening på boligen med kr 4 192. Forsikrede betalte ikke noe annet bidrag etter ekteskapsloven (el.) § 79, til tross for at samlivet hadde vart i 30 år (hvorav 15 år som ektefeller), og at forsikrede under og etter ekteskapet hadde mulighet til å oppebære en klart bedre inntekt enn klager. Gjeldsbetjeningen må anses som et bidrag etter el. § 79 flg., noe som innebærer at forsikrede stod for delvis forsørgelse av klager etter skl. § 3-4, første ledd. Forsørgertapet tilsvarer forsikredes betjening av lånet, som på ulykkestidspunktet utgjorde kr 443 900.

Klagers mulighet for selvforsørgelse kan ikke tillegges avgjørende vekt. Hennes grunnlønn er kr 420 000, og grunnen til at hennes inntekt de siste årene har vært høyere er at hun har påtatt seg svært mye overtid, en mulighet som hennes arbeidsgiver har signalisert vil bli redusert eller bortfalle.

Selskapet har i det vesentlige anført at vilkårene for forsørgertap ikke er oppfylt. Skifteavtalen var en privatrettslig avtale om fordeling av gjeld og verdier etter et langt ekteskap/samboerforhold, og lånet, som forsikrede tok opp, var bare en del av denne avtalen. Selvangivelser viser at klager hadde en vesentlig bedre inntekt enn forsikrede. Redegjørelsen fra banken viser at boliglånet på kr 2,2 mill. var refinansiert en rekke ganger og knyttet opp til flere forskjellige forhold. Forsikredes lån på kr 500 000 ved skilsmissen var knyttet opp mot tidligere lånopptak i forbindelse med eget firma, og var i hovedsak lønnskotokreditt og private forpliktelser knyttet til konkursen av forsikredes firma. Lånet ble gitt med sikkerhet i bolig for å oppnå en best mulig rente, og forsikrede hadde ikke annen sikkerhet for lånet enn boligen.

Barna var, eller ville bli, 20, 25 og 29 år i ulykkesåret, og klagers anførsel om at barna skulle få bo i barndomshjemmet er moderert til å omfatte besøk. Låneopptaket innebar ingen forsørgelse etter bestemmelsen i skl. § 3-4.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken for nemnda gjelder om klager har krav på erstatning for tap av forsørger under forsikredes yrkesskadeforsikring. I vilkårene til den aktuelle yrkesskadedekningen heter det i pkt. 5.2.3 "Erstatning til andre enn ektefelle, samboer og barn":

Ved dødsfall som skyldes yrkesskade eller yrkessykdom, betales erstatning til andre enn ektefelle, samboer og barn når disse helt eller delvis ble forsørget av avdøde.

Erstatningen for tap av forsørger utmåles etter lov om skades-erstatning § 3-4. Det tas ikke hensyn til om forsikringstaker etter gjeldende rett er ansvarlig for skaden/sykdommen.

Klager er enig i at skifteavtalen, som forsikrede og klager inngikk i 2015, ikke har bestemmelser om bidrag fra forsikrede til den tidligere ektefellens forsørgelse. Klager gjør imidlertid gjeldende at avtalens pkt. 1 om at forsikrede skulle overta en mindre del av et felles lån på kr. 2,2 mill. med sikkerhet i den tidligere felles eiendommen, de facto utgjør en avtale om forsørgelse.

Hvorvidt dette kan anses som en faktisk forsørgelse av klager må avgjøres på grunnlag av en konkret vurdering.

Opplysningene om ektefellenes lånehistorikk viser at tidligere refinansieringer av boliglånet ble foretatt i forbindelse med forsikredes firma og dets konkurs. Dette var gjeld tatt opp i fellesskap og som de før skifteoppkjøret var solidarisk ansvarlige for. Forsikrede var således ikke alene ansvarlig for gjeldsøkningen. Skifteavtalen tyder ikke på at det forelå noen forutsetning om forsørgelse. Opplysningene fra banken tilsier at bakgrunnen for gjeldsopptakene var knyttet til forsikredes forretningsvirksomhet og at han manglet annen sikkerhet.

Nemnda kan etter dette ikke se at forsikredes låneopptak innebar noen forsørgelse av klager. Deler av lånet skyldtes hans forretningsvirksomhet og han påtok seg i skifteavtalen ansvaret for en del av dette. Nemnda kan ikke se at den omstendighet at klager samtykket til at den tidligere felles boligen fremdeles kunne nyttes til sikkerhet også for forsikredes del av lånet, skal innebære noen forsørgelse av henne. Og selv om hensikten med låneopptaket skulle ha vært å sikre at klager skulle kunne beholde den tidligere felles boligen, er det ikke opplyst noe som tilsier at hensikten var å bidra til klagers forsørgelse. Fremlagte selvangivelser bekrefter dessuten at klager har hatt og har mulighet for selvforsørgelse.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Lise Karlsen (selskapsrepresentant), Truls Nygård (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Ingrid Sande Kvålen (forbrukerrepresentant).